

VADEMECUM

PRACTISCHE 10 CENTS
BIBLIOTHEEK

ONDER REDACTIE VAN J.A.H. JOCKIN

12

HANDLEIDING

VOOR

Postzegelverzamelaars

DOOR

J. C. AUF DER HEIDE | S. H. D.

Redacteur van „De Postzegelgids”
Redacteur voor Nederland van „The Philatelic West”.

AMSTERDAM

v. HOLKEMA & WARENDORF

ONDERLINGE Levensverzekering-Maatschappij

„'s-GRAVENHAGE”

Gevestigd te 's-GRAVENHAGE

Goedgek. bij Kon. Besl. van 4 April 1895, Stbl. n°. 1
en 11 Febr. 1903, Stbl. n°. 24.

Directeur: Mr. P. A. FRANCKEN.

Adj.-Directeur: Mr. J. D. P. TEN BOSCH.

Commissarissen:

- J. J. SCHLUITER, Gep. Generaal-Majoor te 's-Gravenhage, *President*
B. M. SIEMENS, Burgemeester te Zuidbroek.
W. S. A. VAN ECK, Notaris te 's-Gravenhage.
Mr. H. DE RANITZ, Advocaat en procureur te 's-Gravenhage.
A. C. DE KANTER, bankier te 's-Gravenhage.
Dr. A. LEBRET, Industrieel te Utrecht.
A. VOLKER VAN WAVERVEEN te 's-Gravenhage.
G. W. A. W. BARON V. D. FELTZ, Burgemeester te Elst.
*Dr. C. J. J. NINCK BLOK, Directeur der H. B. S. met 5-jarige Curator
te 's-Gravenhage.
*Mr. A. C. MAAS GEESTERANUS, Directeur der Algemeen Neder-
landsche Credietbank te 's-Gravenhage, *Secretaris*.

Wiskundig Adviseur: Dr. C. J. J. NINCK BLOK te 's-Gravenhage.

Geneeskundig adviseur: Dr. C. L. RÜMKE te Leiden.

* Volgens Artikel 48 uit de deelnemers benoemd.

Waarborgfonds f 200.000. (Zie artikel 31).

95% der winst komt aan alle deelnemers

VERTEGENWOORDIGERS GEVRAAGD.

HANDLEIDING

VOOR

POSTZEGELVERZAMELAARS

DOOR

J. C. AUF DER HEIDE S. H. D.

Redacteur van „De Postzegelgids”

Redacteur voor Nederland van „The Philatelic West”

AMSTERDAM
VAN HOLKEMA & WARENDORFF

[1903.]

BOEK-, COURANT- EN STEENDRUKKERIJ G. J. THIEME, NIJMEGEN

VOORBERICHT.

Met genoegen voldoe ik aan de uitnoodiging der uitgevers, om een handleiding voor beginnende postzegelverzamelaars saam te stellen.

Ook zij, die geen verzamelaars van postzegels zijn, mogen dit boekje gerust doorlezen; zij zullen zich den tijd, die zij daarmede besteed hebben, nooit betreuren en overtuigd worden, dat het postzegelverzamelen iets meer is dan een tijdverdrijf voor de jeugd.

Mijn oprechte wensch is, dat menigeen, die kennis van den inhoud van dit werkje heeft genomen, zich opgewekt zal gevoelen, zelf eene collectie aan te leggen.

DE SCHRIJVER.

INLEIDING.

In 1837 vond Sir *Rowland Hill* de postzegels uit en eerst drie jaar later, in 1840, ging het Britsche Gouvernement er toe over de ideeën van den heer Hill te verwezenlijken.

Tot dit jaar kostte het verzenden van brieven, al naar den afstand, 15, 30, 45, 60 cents en zelfs nog meer, en werd de vracht eerst betaald, wanneer men de brieven ontving.

Vele raakten verloren of werden gestolen, hetgeen den heer Hill op het denkbeeld bracht, dat wanneer het porto voor de brieven verlaagd werd en de bestelling vlugger ging, veel grooter aantal menschen van het brievenvervoer zouden gebruik maken en ook, dat bij betere contrôle, mogelijk geworden door het drukkere vervoer, diefstallen en ongeregeldheden tot de zeldzaamheden zouden gaan behooren.

Door hem werd toen *een zegel van een penny uitgevonden*, en kon iederen brief, die zulk een zegel droeg, zonder verdere onkosten, door het geheele Britsche rijk verzonden worden.

Nadat in Engeland alzoo de eerste postzegel verschenen

was, volgden meer landen, die het Engelsche postsysteem overnamen. Eerst in 1852, dus ruim twaalf jaar later, volgde Nederland.

Al spoedig, omstreeks 1846 à '48, werd door enkele lieden aangevangen, de nietige papiertjes, die dienden om het port der brieven vrij te maken, te bewaren.

Als een loopend vuurtje ging dit door de pers en verschillende krantenmensen voorspelden den vroegen dood van deze nieuwe „manie”.

Evenwel hebben deze heeren zich vergist, want niet-tegenstaande sedert dat tijdstip ongeveer zestig jaren verlopen zijn, bestaat het *verzamelen van postzegels* nog steeds, ja, breidt zich jaar op jaar nog meer uit.

De verzamelaars in Engeland, vonden spoedig hun navolgers in België en Frankrijk. Later volgde Duitschland en de meeste overige landen van het continent, waarbij ook Nederland.

Terwijl men in de overige landen al bezig was, de postzegelkennis of philatelie op wetenschappelijke wijze te grondvesten, verkeerde onze liefhebberij in Nederland nog in haar jongste kindsheid.

Het eerste werk over postzegelkunde verscheen in 1861 te Parijs, bij de heeren Laplante en Lacroix. Dit was een soort catalogus van de postzegels, die op dat tijdstip bekend waren en getiteld: „Le catalogue de Timbres-Poste, composé par M. Potiquet.”

De eerste postzegelcourant verscheen in 1862 te Liverpool, en droeg tot naam „The Stamp Collector's Review and Monthly Advertiser,” een maand later gevolgd door „The Stamp Collector's Magazine.” Nog eenigen tijd later verscheen het eerste philatelistische tijdschrift in de Fransche

taal, „Le Timbre-Poste” uitgegeven en geredigeerd door den heer Moens te Brussel.

Nu volgden met tusschenpoozen *nieuwe catalogi* en couranten elkander op. Zóó is het aantal philatelistische catalogi, bladen, handboeken, prijslijsten etc. vermeerderd, dat de bibliotheek van den heer John K. Tiffany, die eenige jaren geleden te New-York verkocht werd, 17339 nummers telde. Deze zeer belangrijke verzameling philatelistische litteratuur bevindt zich thans in het bezit van den Earl of Crawford, een zeer geacht Engelsch philatelist. In elf groote pianokisten is zij naar Londen gekomen.

Reeds in 1869 werd te Londen opgericht „*The London Philatelic Society*,” een der weinige vereenigingen van postzegelverzamelaars, die heden nog bestaan.

In 1874 volgde „*La Société française de timbrologie*.” Zoodat op heden, bijna overal, in de meeste beschaafde landen, meer of minder voorname vereenigingen van postzegelverzamelaars bestaan.

Het doel dezer vereenigingen is niet steeds hetzelfde. Er zijn vereenigingen, die speciaal opgericht zijn, om het ruilen van duplicaten onder de leden te bevorderen; de zoogenaamde ruilvereenigingen; dan de vereenigingen van handelaars, gesticht om de belangen van den handel te behartigen; en verder de wetenschappelijke vereenigingen. De eerste soort draagt haar veroordeeling met zich om. Iedere vereeniging opgericht om onderling te scharrelen, is geen vereeniging in den goeden zin van het woord, daar ieder lid er op bedacht is van zijn medelid zooveel mogelijk voordeel te trekken, hetgeen een gezond vereenigingsleven ondermijnt. Gewoonlijk dan ook is het bestaan dezer eerste soort van zeer korten duur. De tweede soort, de vereeni-

gingen der handelaars, zijn alléén voor dezen van belang, terwijl de vereenigingen der derde soort, de meer wetenschappelijke, die alle takken der philatelie omvatten en waarin zoowel handelaars als verzamelaars worden opgenomen, de beste mogen heeten.

Men geve zich echter niet eerder als lid van een vereeniging op, voordat men eene verzameling van eenige beteekenis heeft, wil men tenminste uit het lidmaatschap nut en voordeel trekken.

Hoe verkrijg ik mijne postzegels?

De tijd, dat men nu en dan eens een postzegeltje kon machtig worden is reeds lang voorbij. Hier, daar en overal verkoopt men postzegels. Vellen vol, verschillende soorten pakketten, enz. hangen bij boek- en sigarenhandelaars voor de ramen, en als men eenige dubbeltjes of kwartjes of guldens te missen heeft, is er gelegenheid te over, om ze in minder dan geen tijd kwijt te raken.

Iedereen heeft echter geen boompje staan, waar hij de postzegeldubbeltjes kan afschudden, en voor diegenen is het lastiger hun verzameling gevuld te krijgen. Jan en alleman er om vragen, is hier de weg; verlegen moet men hiervoor nu eenmaal niet zijn, want dan komt de verzameling nooit tot stand.

Heeft men in zijn familie personen, die een uitgebreide briefwisseling voeren en gevoerd hebben, zoo vraagt men, de archieven eens te mogen nazien. Vooral in de kisten van *vóór 1870* zal men veel aantreffen, dat de moeite van bewaren waard is. Zijn er meer dan een van dezelfde soort, neem ze gerust, uw vriend die ook verzamelaar is, en dat zegel juist mankeert, zal hem gaarne, voor een die u in uw verzameling mist, inruilen.

Veelal verwerft men zijn zegels op de volgende wijze. Men heeft een familielid, die op een groot kantoor, met veel buitenlandsche correspondentie, werkzaam is, men kijkt dien eens vriendelijk aan en verzoekt hem beleefd, de firma's, waarmede hij correspondeert, om wat oude postzegels te vragen. In de meeste gevallen wordt aan dit verzoek geredelijk voldaan en ik ken verscheiden verzamelaars, die op deze goedkoope wijze een zeer mooie collectie bijeengekregen hebben.

Er zijn natuurlijk altijd soorten, die men op deze wijze

niet verkrijgt, doch dan is daar de handelaar die ze u voor billijken prijs levert.

Ruilen van duplicaten is steeds gevaarlijk. 'n Bekend Nederlandsch spreekwoord zegt: „Als er twee ruilen, moet er een huilen.” Vooral bij het ruilen van postzegels is dit veelal het geval.

Woont degeen, waarmede men ruilt in dezelfde plaats, dan is er doorgaans nog geen schade aan verbonden, mits men goed oplet, en men zich geen knollen voor citroenen laat verkoopen. *Een catalogus als basis* is zeer aan te bevelen.

Ruilen met personen, die men niet kent en die in vreemde landen woonachtig zijn, is minder voordeelig. Gewoonlijk is het porto, dat men uitgeeft, een grooter bedrag dan de geruilde postzegels waard zijn.

Men zij zeer voorzichtig, niet op de „bonne foi” aan iemand in 't buitenland een collectie te zenden, want in negen van de tien gevallen zijn èn de postzegels èn het voor porto bestede geld naar de maan.

Doe er maar eens iets aan, als mijnheer Bónito Vásquez Loperó de Bolsa Emptio, in die en die stad van Zuid Amerika, u geen ruilpostzegels zendt, en evenmin de hem gezondene retourneert. Naar de politie schrijven? Och kom, voor zoo'n bagatel zal men zich daar voor 'n buitenlander inspannen! Uw Consul? Gesteld dat ge dien man voor zulk 'n beuzeling zoudt willen lastig vallen. Ach, wanneer hij in een goeden luim was, toen uw brief kwam, die om zijn tusschenkomst vroeg, teneinde u aan de gezonden zegels terug te helpen, dan zou hij misschien een briefje aan uw schuldenaar schrijven. Maar wanneer deze laatste dit briefje niet „au sérieux” neemt, dan kan ook uw consul er niets aan doen.

Kan men niet in het binnenland ruilen, zoek het dan ook niet daarbuiten, want in de meeste gevallen komt gij bedrogen uit.

Resumeerende komen wij dus tot het volgende besluit.

1°. Probeert zooveel postzegels mogelijk kosteloos te verkrijgen, door vrienden en bekenden er om te verzoeken.

2°. Wat ge niet krijgen kunt, en graag hebben zoudt, koopt ge bij een solieden handelaar.

3°. Ruil met uw vrienden, doch niet met onbekenden.

Hoe bewaar ik mijn postzegels?

Wij beginnen met te veronderstellen, dat ge een album gekocht hebt, hetzij een goedkoop, hetzij een duur. In alle geval ge hebt een *album*. Verzamelen zonder album is geen verzamelen.

Schaubeck-, Universal- of Schwaneberger-albums kunt ge bij iederen postzegel- of boekhandelaar bestellen.

De postzegels, die ge nu hebt, dient ge eerst te *reinigen* van alle vuil en papier, dat er aan mocht hangen. Daartoe werpe men ze in lauw water, en late ze 'n poosje staan. Na eenigen tijd is al het vuil en papier er van verdwenen en kan men de zegels tusschen eenige vellen dik vlakvloei drogen.

Met de postzegels van Rusland, Siam, Straits Settlements en over het algemeen die der Engelsche koloniën, zij men voorzichtig, aangezien deze gewoonlijk met zich in water oplossende kleuren gedrukt zijn.

Deze zegels legge men met de *rugzijde* op het water, en late ze zoo eenigen tijd liggen. Het resultaat is hetzelfde als wanneer men ze *in* het water gelegd had, het duurt alleen iets langer en men kan er niet zooveel gelijk afweken, maar men behoudt de zegels in de origineele kleuren.

Heeft men te doen met *ongebruikte postzegels* die door het een of ander toeval aan papier zijn vastgekleefd, zoo weeke men die niet in 't water. Ze zouden op die manier wel van het papier afglijden, maar tegelijkertijd hun gom verliezen. Dit mag niet. Er zijn postzegels, vooral die der oude uitgiften, die met de oorspronkelijke gom twee of driemaal meer waard zijn dan zonder die gom.

Deze zegels nu, houde men behoedzaam *boven den stoom* van een ketel kokend water, op welke wijze zij zich zeer gemakkelijk van het papier laten scheiden.

Wanneer de zegels nu goed gedroogd zijn, is de tijd daar, dat ze in ons album geplaatst moeten worden.

Voorop gezegd, dat men *geen stijfsel*, gom of ouwels mag gebruiken. Stijfsel geeft een klont achter het zegel evenals een ouwel, terwijl gom, die niet zuurvrij is, gele vlekken in het zegel trekt.

Wilt gij dus uw zegel niet bederven, maak dan van de genoemde kleefmiddelen geen gebruik. Bij de meeste postzegelhandelaars, ook bij boekhandelaars te ontbieden, zijn *kleine strookjes gegomd papier*, scharniertjes geheeten, waarvan de eene helft op het in te plakken postzegel en de andere helft in het album gehecht wordt.

Wenscht gij nu later eens een ander album aan te schaffen, dan zult gij bij het uithalen der zegels, deze niet beschadigen wat zeker het geval zou zijn, wanneer ge van een ander kleefmiddel hadt gebruik gemaakt. Thans blijven beide, postzegels en album, in ongeschonden staat.

Deze gompapiertjes zijn voor 40 à 50 cent per 1000 stuks, al naar gelang der grootte, overal verkrijgbaar.

Hoe moet ik mijn postzegels rangschikken ?

Voor al voor den beginnenden verzamelaar is het moeilijk direct te kunnen zeggen van welk land dit of dat zegel is. Eenige talenkennis of begrip van courseerende geldsoorten zal in vele gevallen voldoende zijn om het land uit te vinden, waar het zegel in kwestie is uitgegeven.

Maar toch doen zich bij 't rangschikken telkens zooveel moeilijkheden voor, dat het gebruik van *een goed handboek* of *catalogus* aanbeveling verdient.

De albums, die van de verschillende typen een exemplaar afbeelden, zijn *voor den beginneling* ook voldoende.

Een *catalogus* als maatstaf voor de waarde te gebruiken, kan m. i. geen aanbeveling verdienen. Bij postzegels gaat het gewoonlijk als bij effecten, de waarde stijgt en daalt. De wereldgebeurtenissen zijn steeds van invloed op de waarde der zegels. Wil men echter per se van een *catalogus* gebruik maken, dan zij de aanschaffing van meer dan één aanbevolen, opdat men, door vergelijking, zich een juister idee kan vormen van de waarde van een zegel, dan door in alles één *catalogus* na te volgen.

De verzamelaar is er echter spoedig in thuis, en het bestemmen van de landen, dat juist den leek zoo moeilijk lijkt, valt hem spoedig zeer gemakkelijk.

Teneinde privaatzegels, fiscalezegels en dergelijke ex. bij het verzamelen te vermijden, geven wij hieronder nog de volgende herkenningsteekenen.

Fiscalezegels dragen gewoonlijk het opschrift: Stamp Duty, Revenue, Fee, Stempelmarke, Wechselstempel, Connaissements, Quittances, Copies, etc. en zijn gewoonlijk door hun groot formaat van postzegels te onderscheiden. Ook het feit dat dergelijke zegels nooit gestempeld, doch met een pennestreek, handteekening of caoutchoucstempel worden onbruikbaar gemaakt, zal de oplettende beschouwer voor aankoop behoeden.

Privaatpostzegels, meest in 't formaat der gewone postzegels verschijnende, doch veelal met bonte kleuren gedrukt, kan men herkennen aan de opschriften: Privatpost, Privatbriefverkehr, Bypost etc.

Over andere zegels, die beginnende verzamelaars het beste doen niet te verzamelen, geven wij in het volgende hoofdstuk inlichtingen.

Essais en Herdrukken.

Wanneer de een of andere staat het voornemen heeft een serie postzegels uit te geven, dan wendt men zich tot een kunstenaar van naam en draagt dezen op een serie postzegels te ontwerpen. Dikwijls ook schrijft men een wedstrijd onder kunstenaars uit, en ontvangt die inzender, wiens teekening voor het vervaardigen van postzegels wordt aangenomen, een hoogen prijs in geld.

Nadat nu de teekenaar zijn ontwerpen heeft ingezonden, worden hiervan *afdrukken in verschillende kleuren* en op verschillende papiersoorten genomen, teneinde te kunnen uitmaken, welke kleur en welke teekening het beste voor reproductie geschikt zijn.

Dit zijn *Essais* of proefdrukken. Gevorderde verzamelaars leggen hier speciale collecties van aan.

Herdrukken (Duitsch: Neudruck, Fransch: Réimpression, Engelsch: Reprint) zijn zegels die later dan de origineele éditie, doch met dezelfde platen als deze gedrukt zijn.

Het begrip, dat men bij menig beginnend verzamelaar ontmoet, als zou een Herdruk en een valsch zegel, hetzelfde zijn, is dus geheel verkeerd.

Nu zijn er verschillende oorzaken, waarom herdrukken verschenen zijn.

De regeeringen, geen der oude zegels meer voorradig hebbende, terwijl deze door het een of andere postmuseum werden aangevraagd, besloten, met de oude platen, nog eens nieuwe zegels te drukken, teneinde aan de wenschen der bevriende regeering tegemoet te komen.

Een ander soort nieuwdrukken, de zoogenaamde „*private-reprint*” is van geheel anderen oorsprong.

In 't een of andere land is een nieuwe serie postzegels in gebruik genomen, of sedert lang reeds in gebruik, maar men heeft nog een magazijn vol van de buiten koers gestelde exemplaren. Nu gaat die regeering heen en verkoopt deze restpartij met de platen, die tot het drukken daarvan gediend hebben, aan een speculant. Deze nu kan, als zijn voorraad, d. i. de restpartij, is uitverkocht, met de origineele platen zooveel drukken als hij zelf wil. Het gevolg hiervan is, dat met enkele soorten „*private-reprints*” de markt als overstroomd is.

Wij noemen slechts die van den Kerkelijken Staat, van Lübeck, Bergedorf, Elsas Lotharingen, enz.

Toen deze *nieuw-drukkerij* pas begon werd menig verzamelaar er de dupe van, en kocht hij Herdrukken voor veel geld, eerst later bespeurende, dat hij niet de origineele zegels in zijn bezit had. Later echter, toen de philatelie meer bestudeerd werd, vond men steeds kleine verschillen tusschen het origineele en het herdrukte zegel, en nu zijn er geen herdrukken meer, waarvan het niet bekend is, dat zij later gedrukt zijn. Oogenschiijnlijk doet zich hier voor den beginnenden verzamelaar een groote moeielijkheid voor, nãm. deze: *hoe onderscheid ik den herdruk van een origineel zegel?*

Het antwoord hierop is gemakkelijker te geven, dan men verwachten zou. In de eerste plaats is het papier der twee uitgaven gewoonlijk zeer verschillend, daar het papier van den herdruk meest dunner en van lichtere tint is. Bij de eerste uitgaven van Baden en Frankrijk, is het dikke

papier, waarop de origineele zegels gedrukt zijn, het eenige verschilpunt in de twee edities.

Dan is de gom bij den herdruk of niet voorhanden, of van zulk 'n lichte tint, dat men direct de jeugdige leeftijd gewaar wordt, want bij de origineele zegels is de gom, door den ouderdom, bruin of zeer donker geworden. Ook de kleur is bij de herdrukken lichter dan bij de origineele.

Het watermerk is bij den herdruk gewoonlijk niet voorhanden. Evenmin zijn bij de herdrukte zegels van Wurtemberg de zijden draden te vinden, die bij de origineelen in 't papier geweven zitten. Nog een gemakkelijk middel om herdrukken van de origineele uitgave te onderscheiden, is de tandenmeter, voor zoover dit de latere getande uitgifte betreft.

Jammer, dat de meeste oude soorten in ongetanden toestand verschenen zijn, en men dus met een tandenmeter niet gewaar worden kan of men met herdrukken of origineelen te doen heeft.

In dit geval zijn echter de andere aangegeven verschillen voldoende om te bepalen of een zegel origineel is, of dat men met een herdruk te doen heeft.

Fantasie-zegels.

Ook op philatelistisch gebied is de zwendel bezig geweest en heeft het aanzijn geschonken aan een groot aantal fantasie-producten, die als postzegels hun weg tot de verzamelingen moesten zoeken. Deze soort zegels, in 't Duitsch zeer juist „*Schwindelmarken*” genaamd, hebben reeds vele slachtoffers gemaakt.

Ze bestaan er van verschillende landen. In 1875 verscheen er een van Cuba, als teekenend voor de valscheid er van het opschrift „Cuba-libra” dragend, inplaats van „Cuba-libre.”

Ook verschenen dergelijke producten van Suriname, Cyprus, Japan, Perzië

(Portozegel, met inschrift á Percevoir), Bolivia, Bokhara en Benadir. Deze laatste waren bestemd voor een Italiaansche kolonie in Noord Afrika, maar aangezien aldaar geen enkel postkantoor was, wekte dit het wantrouwen van verscheidene verzamelaars op. Spoedig was men den speculant op het spoor en werd er aan het verspreiden dezer zwendelproducten een einde gemaakt.

Marie I, zich noemende koning van Sedang, een rijkje in de buurt van Annam, een Fransche gelukzoeker, schiep in 1885 à '86 een geheele serie postzegels, voorstellende in 't midden een kroon en een scepter, en in de vier hoeken een kroon.

Het randschrift luidt, links DEN, rechts SEDANG; bovenaan het waardecijfer, onderaan de waarde-aangave.

De zegels werden in kleur op wit papier gedrukt en waren $11\frac{1}{2}$ getand. De volgende waarden zijn bekend:

$\frac{1}{2}$ Math, stroogeel.

Moj (1) Math, lila.

Ber (2) Math, blauwgroen.

Pouen (4) Math, rood.

Moj (1) Mouk, blauw.

$\frac{1}{2}$ \$, okergeel.

Moj (1) \$ karmijn.

Men zij dus op zijn hoede.

Postzegels met Opdrukken.

De postzegels met opdrukken, voorloopige of nooduitgiften, zijn bij de meeste verzamelaars welbekend.

Wanneer een zeker soort postzegels is opgebruikt en de nieuwe serie is nog niet ontvangen, dan gaat men gewoonlijk er toe over, andere waarden door een opdruk in zegels te herscheppen, waaraan men behoefte heeft.

Dit vond o. a. plaats bij de volgende zegels:

Nederl. Indië 1902, bij gebrek aan postzegels van een halve cent, werd de waarde van 2 cts, met een $\frac{1}{2}$ overdrukt, waardoor een zegel van $\frac{1}{2}$ ct. ontstond.

Dit geschiedde eveneens met de zegels à 3 ct., die men

door het opdrukken van $2\frac{1}{2}$, in zegels van dien prijs veranderde.

De grootste afslag was zeker wel, dat in het jaar 1902, een postzegel van 10 Soles (1 sol. = 1 peso = f 2.50) dus van f 25, door opdruk van 1 centavo en 5 centavos, voor $2\frac{1}{2}$ en $12\frac{1}{2}$ cents verkrijgbaar werd gesteld.

Dan heeft men de opdrukken voor de koloniën en postagentschappen, zooals bijv. voor de Levant, waar Duitschland, Frankrijk, Engeland, Rusland, Italië en Rumenië hunne postzegels overdrukken, met de zelfde waarde in paras en piasters.

Portugal overdrukte zijn eerste zegels met „Madeira” en „Açores”, Nederland in 1899, de Nederlandsche postzegels, met „Ned. Indië”, „Curaçao”, en „Suriname”, benevens de waarde, waarvoor zij in de koloniën geldig waren. Vooral in de kolonië Suriname is er raar met opdrukken gescharreld en mag men gerust beweren, dat het hoofdzakelijk speculatiegeest van eenige lieden is geweest, die het aanzijn geschonken

heeft aan de talrijke opdrukken, die van deze kolonie verschenen.

Ook Engeland overdrukte de postzegels van Engelsch Indië, met „Gwalior”, „Jhind”, en „Faridkote”, en die van Straits Settlements met „Perak”, „Selangor” enz.

Een der eerste uitgaven van Groot Brittanje, de een penny van 1858—64, verscheen met opdruk „Cyprus”.

Weer een ander soort opdrukken zijn die, waarbij, zegels die reeds sedert lang niet meer voor het vrijmaken van port, mochten dienst doen, weer in gebruik gesteld werden met den opdruk „HABILITADO”, in Spanje en koloniën en Mexico of „IGLIDI '02—'03” op de postzegels van IJsland.

De opdruk „ON H. M. S.” op de Britsch-Indische zegels, beduidt „On her Majesty's Service”, waardoor de gewone

postzegels in dienstpostzegels, d. i. voor frankeermiddel, tusschen de autoriteiten onderling, veranderd werden. „S. P. (Service Postale) op de postzegels van Luxemburg, of „O. S.” (Official Service) op de zegels van Nieuw Zuid Wales en „Service” op de Britsch Indische beduidt hetzelfde. Ook de opdrukken „Official” op de Engelsche en „Oficial” op de Zuid-Amerikaansche zegels, strekken tot hetzelfde doel.

De opdrukken „Postage Due” (Portozegel), „Imprimés” (Courantenzegel) „V. R. I. (Victoria Regina Imperatrix) of E. R. I. (Edward Rex Imperator) zijn opdrukken, welke geen nadere beschrijving behoeven.

Hoe men valsche, van echte opdrukken onderscheidt, is zeer gemakkelijk. Men lette goed op, dat het stempel, wanneer het ex. in kwestie gebruikt is, steeds over den opdruk, doch niet de opdruk over het stempel staat.

Een beetje oefening en scherp nazien behoedt u voor schade.

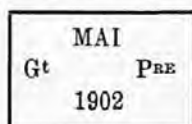
Nogmaals Opdrukken,

BENEVENS VERSCHIEDENE AFKORTINGEN OP POSTZEGELS
EN HUNNE BETEKENIS.

A. & T, op postzegels der Fransche koloniën, beteekent Annam & Tonkin. Een groote „R.” op de postzegels van Antioquia beduidt dat dit zegels zijn voor aangeteekende brieven, „A. R.” staat voor „Avis de réception”, d. i. voor brieven met bericht van ontvangst. Beide afkortingen treft men ook op de postzegels van Columbia, Barranquilla en Bolivar aan. „B. C. A.” op de postzegels voor Britsch Centraal Zuid Afrika, beteekent dat die zegels voor Britsch Centraal Afrika zijn geldig verklaard. „C. E. T.” op Britsch Indische zegels, beteekent „China Expeditionary Forces”, welke bestemd waren voor frankeering der brieven van de manschappen die in China verblijf hielden. „Fire R. B. S.” op de Deensche postzegels van 1851 beteekent vier Rigsbankskilling. „Postfrim.” op andere Deensche zegels, beduidt „postfrimärke” (postzegels). „C. R.” op de postzegels

van Deensch West Indië, uitgave 1902, is de afkorting van „Christian Rex” of „Koning Christiaan.”

Een monogram V. R. op de postzegels van Fiji, uitgave 1875—78, beduidt „Victoria Regina” (Koningin Victoria). „F. M. op de Fransche postzegels beteekent „franchise militaire” en zijn postzegels bestemd voor het gebruik der soldaten. „Gab” op postzegels der Fransche koloniën, is een afkorting van „Gabun”, een aan de Franschen toebehoorende landstreek, waar dit zegel gebruikt werd. Een enkele „G” op de postzegels van Kaap de Goede Hoop, wil zeggen dat de zegels met dezen opdruk in Griqualand in gebruik waren. „I. R.” (Inland Revenue); „Gov.” (Government); „O. W.” (Office of works); „R. H.” (Royal Household). Al deze opdrukken met of zonder de toevoeging official vindt men op de zegels van Groot Brittanje.

beduidt „Mai. — Gouvernement — provisoire, 1902” en werd door de revolutiepartij in 1902, op de postzegels van Haïti aangebracht. „Kemahkotaan” beduidt „kroning” en vindt men op de postzegels Johore. De „d” op de postzegels van Engeland en koloniën, beteekent „Denarius” waarmede de penny aangeduid wordt. „Magyar Kir.” op de postzegels van Hongarijë, beteekent „Magyar Karalyé” (Koninklijk Hongaarsch). De afkorting „U. S.” op de postzegels der Vereenigde Staten zullen wij wel niet behoeven te zeggen, dat dit de afkorting is van „United States (Vereenigde Staten)” „E. E. U. U.” op de postzegels van Columbia, beteekent „Estados Unidos de Colombia” (Vereenigde Staten van Columbia). „E. S.” Estado Soberano = Souvereine Staat) vindt men op de zegels van Tolima en Antioquia „H. R. Z. G. L.” links; „Post” bovenaan en rechts „F. R. C. M.” op de postzegels van Sleeswijk-Holstein, beteekent „Herzogliche Post Freimarke.” De opdruk provisorio, die men op verscheidene postzegels der Portugeesche Koloniën aantreft, beteekent „voorloopig”, daarmede aangevende dat het zegel als nooduitgifte dienst doet.

„Mqe” vindt men op de postzegels der Fransche Koloniën. Dit beduidt „Martinique”.

„N. C. E.”, eveneens voorkomende op de postzegels der Fransche Koloniën, beteekent „Nouvelle Calédonie et Dépendances”. „N. S. B.” op dezelfde zegels staat voor „Nossi Be”, „O. R. C.” op de postzegels van Oranje Vrijstaat is de afkorting van „Orange River Colony” (Oranje Rivier Kolonie). Een leeuwte op de postzegels van Oost-Rumelië beduidt dat de aldus overdrukte zegels in gebruik waren in Zuid Bulgarijë. „Duc di PARMA PIAC' ECC” op de postzegels van Parma wil zeggen; „Hertogdommen Parma, Piacenza enz.” „Ch” op de Perzische postzegels is een afkorting van „Chahi”, „Kr” van „Kran”.

„Gobierno” (Gouvernement) is de opdruk, dien men aantreft op de postzegels van Peru, waarmede deze in dienstzegels veranderd werden. Een „R” met waarde-aangave er onder op Fransche koloniale zegels, beteekent dat de op deze manier overdrukte zegels op Réunion in gebruik waren.

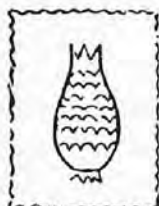
„BAI” op de zegels der Kerkelijke Staat en Romagna is de afkorting van „Bajóchio”, de munt van die landen. „PAR” op de Rumeensche zegels, beteekent „parale”, ook een muntaanduiding. De postzegels van Zwitserland dragen alle het opschrift „Helvetia”. „O. S. G. S.” op de postzegels van Sudan, beteekent „Official Service Government Sudan.” (Officieele dienst van het Sudansch Gouvernement).

Watermerken.

Niet alle postzegels hebben een watermerk. Eenige der meest voorkomende zullen wij hieronder beschrijven. Een pyramide treft men aan op de zegels van Egypte, evenzoo een halve maan en ster. Een kroon en C. C. of C. A. op de meeste Engelsche koloniale zegels. Een ster in de postzegels van Australië. Golvende en gekruiste lijnen in de postzegels van Beieren. Een anker op de zegels van Kaap de Goede Hoop. Een posthoorn op de zegels van Brunswijk, Noorwegen en Nederland (1^e uitgifte). Kronen in de zegels

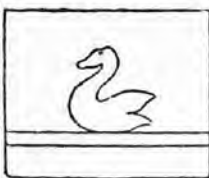
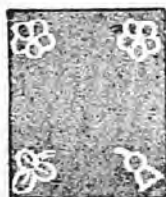
van Groot Brittanje, Denemarken, Italië, Britsch Indië en Victoria. Een roos, distel en klaverblad, een roos met bladen, een kousenband, een rijksappel met kruis, een

Maltheserkruis, een anker, vindt men alle op postzegels van Groot Brittanje. Een eikenkrans op de zegels van Hannover, een lauwerkrans op die van Pruisen. Een Ananas op de zegels van Jamaica, een Lelie op die van Napels en een

Leeuw met bijl op de Noorweegsche postzegels. Britsch Indië heeft op vele harer zegels een Olifantenkop; Queensland een Q met een kroon erboven, Zwitserland een kruis in een ovaal, West Australië een zwaan. Voor zoover de zegels,

die elk een watermerk hebben. Nu zijn er ook watermerken, die op de zegels slechts gedeeltelijk verschijnen, omdat zij over een geheel vel gedrukt zijn. Dit heeft o. a. plaats gevonden bij de uitgave 1900—'02 van Rumenië, waar men

over de 25 zegels één watermerk, een groot wapen, aantreft.

Ook de serie van 1895, der Vereenigde Staten van Noord-Amerika, heeft over vier postzegels een watermerk, bestaande uit 4 letters „U S P S”.

Verdere watermerken vindt men bijvoorbeeld bij de zegels van die landen, waar men voor het drukken der postzegels papier met waterlijnen bezigde, zooals in Rusland.

Tandingen.

In den laatsten tijd zijn de meeste postzegels in getanden toestand voor het publiek verkrijgbaar gesteld, teneinde ze gemakkelijk van elkander te kunnen scheiden.

16	.....
15½	.....
15	.....
14½	.....
14	.....
13½	.....
13	.....
12½	.....
12	.....
11½	.....
11	.....
10	.....
9	.....
7	.....

Vroeger was dit niet het geval, dan werden de zegels aan geheele vellen gedrukt en moesten de zegels door middel van schaar of mes van elkander verwijderd worden, hetgeen natuurlijk tengevolge had, dat men vele dezer eerste uitgiften in verknipten toestand aantreft.

Later doorstak men de zegels met lijntjes of punten, waardoor het afscheuren vergemakkelijkt werd. In Thurn en Taxis, gebruikte men zelfs voor dit doorsteken gekleurde lijnen, in dezelfde kleur als het zegel. Deze soorten zijn, wanneer ze gebruikt zijn, tegenwoordig zeer hoog in prijs.

Nog later werden de zegels geperforeerd en op verschillende wijzen getand. Men onderscheidt gewone tanding, pintanding, scherpe tanding en doorstoken met lijntjes, met punten, met gekleurde lijntjes, met zaagtanden, serpentine doorsteking, enz.

Voordat men dus zijn zegels in het album opneemt geve

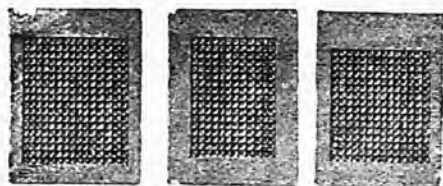
men zich eerst goed rekenschap, hoe of het op te nemen zegel getand of doorstoken is. Een *tandenmeter*, zooals wij hiernevens afbeelden, moet in 't bezit van iedere verzamelaar zijn. De nummers wijzen het aantal tanden aan, dat men over 2 c.M. aantreft.

Gaufrage.

Gaufrage, Grille of Waffel is een kleurloos indruksel, in den vorm van een wafel en komt in verschillende grootten voor op de postzegels van de Vereenigde Staten en die van Peru.

Dikwijls is deze gaufrage, vooral bij gebruikte zegels, zeer lastig waar te nemen. De verschillende grootten geven wij hieronder aan.

Briefkaarten, enz.

Als neventak van het postzegelverzamelen, brengt men ook briefkaarten, couverts, kruisbanden, postwisselformulieren en dergelijke poststukken bij elkaar, mits zij van de regeering zijn uitgegeven en een ingedrukt waardestempel dragen.

Het bewaren dezer poststukken gaat met meer moeielijkheden gepaard dan dat der postzegels, aangezien voor dergelijke *Ganzsachen*, zooals de Duitschers ze noemen, geen albums bestaan.

Men is dus verplicht ze zelf aan de hand van een catalogus te rangschikken, wat zeer gemakkelijk blijkt.

Men neme voorts verzamelcartons en bevestigte daarop, met gomstrookjes, de poststukken.

Het is niet te ontkennen, dat ook van zulk een collectie een aangename beking uitgaat, evenzo goed als van een verzameling postzegels.

Jammer dat men in den laatsten tijd dit soort verzamelen verwaarloosd heeft en men er niet meer zooveel aan doet als vroeger. Alles wijst er echter op, dat deze tak der philatelie weer opbloeien zal.

De Heer *Warhurst* te Londen, bezit de grootste collectie poststukken ter wereld. Zijn verzameling bestaat uit *twalfduizend variëteiten*.

Stadpostzegels.

Na al wat wij over postzegels geschreven hebben, moeten wij ook aan deze soort zegels een kort woordje wijden. Zooals wij reeds vroeger opgemerkt hebben, zijn het de zegels, die particuliere ondernemingen uitgeven, om het port vrij te maken van brieven die deze particuliere Maatschappij vervoert. Eerst verleden jaar is van rijkswegen, in Duitschland, het bestaan dezer Privatposten verboden. Vóór dien tijd bloeide deze ondernemingen en wierpen ruime winsten af. Zoodanig was de concurrentie die zij het Rijk aandeden, dat dit verplicht was het brief- en briefkaartporto, binnen den kring van het postkantoor, tot 2 pfenn. of ruim 1 cent te verlagen. Het allereerste wat op dit gebied verscheen, waren wel de bekende *Hamburger Boten-Marken*, die men in oude verzamelingen bij tientallen aantreft.

Ze werden in 't geheel in 125 Deutsche steden uitgegeven en wie er meer van weten wil, raden wij aan zich onderstaand boekje aan te schaffen.

Katalog der deutschen Privatpostmarken. Bearbeitet und mit Durchschnittspreisen versehen von *Carl Sternheim*, Berlin 1902.

By-post en andere Privaatzegels.

De Noorsche-Deensche- en Zweedsche Bypostzegels, (By = stad), verschenen in Aalborg, Aarhus, Kopenhagen, Fredericia, Horsens, Kolding, Odense, Randers, Svendborg, Malmö, Stockholm, Göteborg, Aalesund, Arendal, Bergen, Cristiansand, Drammen, Tönsberg, Drontheim, Grimstad, Holmestrand, Hammerfest, Levanger, Namsos, Stenkjear, Horsens, Kragerö, Mandal, Smallen en Tromsö, en dienden voor hetzelfde doel als de Duitsche privaatzegels.

Verder verschenen er in de Vereenigde Staten een 580-tal diverse soorten lokaal-postzegels, die men uitvoerig in Scott's Standard Stamp Catalogue beschreven vindt.

Dan heeft men nog de *Stoomvaart-Maatschappijën*, die zegels uitgaven voor stations op haar route. In bonte verscheidenheid zijn ze verschenen. St. Lucia, Sint Vincent, Curaçao, Donau-compagnie, Compánia de navegacion por vapor en el pacifico, de duivenpostzegels van de Great Barrier Eil; en van Auckland, enz. enz.

Een andere categorie vormen de *spoorwegzegels*, meer pakketzegels, die in Engeland, Australië, Denemarken, Rumenië, Queensland, België, Congo, Kaap de Goede Hoop en een aantal andere landen werden uitgegeven.

De meest belangrijke soort lokaalzegels vormen echter de zoogenaamde *Russische Semsto zegels*, die in ongeveer 120 districten van het groote Russische Rijk zijn uitgegeven. Deze zegels zijn half-officieel, aangezien de bezorging der brieven vanwege de overheid, de districtsregeering, plaats vindt. Nadere bijzonderheden over deze zegels zijn te vinden in De Postzegelgids 3de jaarg. No. 7, 8 en 9, waar het gebruik dezer zegels, almede de districten waar ze werden uitgegeven nauwkeurig beschreven worden.

Groote Verzamelingen.

Evenals groote verzamelingen van boeken of schilderijen, hebben ook groote postzegelverzamelingen hunne reputatie in den tegenwoordigen tijd. Betrekkelijk zijn er maar weinig verzamelingen, die den naam van „groot” verdienen.

Onafgebroken zoeken naar ontbrekende variëteiten en groote rijkdom zijn noodig geweest om ze bijeen te brengen.

Rijkdom alleen is niet voldoende om een in ieder opzicht belangrijke verzameling van postzegels te verkrijgen. Ook een uitgebreide philatelistische kennis is noodig om dit doel te bereiken. Dikwijls nog komen, door toeval, de zeldzaamste zegels in handen van hen, die niet eens groote sommen ervoor uitgeven kunnen.

Dit zijn zij, die in alle hoekjes en gaatjes snuffelen, ja, aan alleman vragen, om dit of dat zegel, en 't eindelijk tot hun groot genoegen voor een billijken prijs machtig worden.

De Prins van Wales is een enthousiastisch en ijverig postzegelverzamelaar. Hij is werkend president van de Philatelic Society te Londen.

Op zijn laatste tocht rond de wereld, heeft hij de meeste postkantoren, d. w. z. de hoofddirecties der koloniën bezocht, en een schat van informatie medegebracht. Zijn verzameling bestaat uitsluitend uit postzegels van Engeland en koloniën, waarbij verscheidene stukken, waarvan maar één ex. bekend is.

Dat zijn collectie, alleen reeds om deze reden, een aardig duitje waard is, zal ieder begrijpen.

In het Britsch museum bevindt zich thans de collectie van het parlamentslid T. K. Tapling, overleden in 1891. De heer Tapling, die een der knapste en vurigste verzamelaars van zijn tijd was, deed wel, zijn belangrijke collectie aan dit museum te vermaken. Nu heeft ieder de gelegenheid een fraaie verzameling kosteloos te zien.

Als jongen was hij reeds er aan begonnen, en tot op den dag van zijn dood nog steeds bezig zijn verzameling te vergrooten.

In zijn jongen tijd had de heer Tapling de gelegenheid, overal zeer zeldzame zegels voor 'n futje machtig te worden, om welke reden zijn verzameling een der grootste en meest wetenschappelijkste collectie geworden is, die bekend zijn.

Voor al in groote zeldzaamheden, die er keurig uitzien, blinkt de Tapling-collectie uit.

De grootste verzameling, die bekend is, is die van den heer Philippe de Renotière te Parijs, aan philatelisten meer bekend onder den naam van Monsieur de Ferrary.

In de laatste dertig jaar kocht hij o. a. de zeer belangrijke collectie van den Engelschen rechter Philbrick voor £ 7000 of f 84000, en die van Daniel Cooper voor £ 3000 of f 36000, benevens verscheidene andere groote collecties, als die van W. B. Thornhill, uitsluitend bestaande uit zegels van Australië, enz. enz.

De heer de Renotière heeft twee secretarissen in zijn dienst, aan wien zeer groote salarissen worden betaald. Een is er aangesteld voor de behandeling van de postzegels, terwijl aan den ander de zorg voor de briefkaarten, couverts en kruisbanden-verzameling is opgedragen.

De heer F. Breitfuss te St. Petersburg, die sedert 1860 verzamelt, bezit op twee na, de grootste collectie ter wereld. Ook zijn verzameling omvat alles wat er van de postertijen uitgegeven wordt.

Ná de verzameling, die zich in het Britsch museum bevindt, is de collectie van den heer H. J. Duveen, een bekend kunstkenner, de meest belangrijke verzameling in Engeland.

Dit feit dient te meer vermelding, daar hij eerst in 1892 het verzamelen heeft opgevat, waarmede samenhangt, dat

hij voor de zegels, die thans zijne collectie uitmaken, hooge prijzen heeft moeten betalen.

Deze verzameling is niet alleen bekend wat de schoonheid der exemplaren betreft, doch ook om hare netheid, en wetenschappelijke rangschikking is zij der vermelding waard, om van het compleet zijn van vele landen en landengroepen niet te gewagen.

De waarde dezer belangrijke verzameling wordt geschat op £ 80000, of bijna een miljoen gulden. Zij is ondergebracht in zeventien groote albums.

Henry Crocker te San Francisco heeft de mooiste verzameling in de Vereenigde Staten, waarvan de waarde berekend wordt op duizenden dollars.

W. B. Avery van Birmingham, heeft een der meest complete verzamelingen ter wereld. Hoofdzakelijk is deze verzameling bekend om haar vele rariteiten, waaronder zich ook de twee zeldzame Mauritius „Post Office” zegels bevinden, wier waarde alléén reeds op 25000 gulden geschat wordt. De geheele verzameling is ongeveer f 600000 waard.

De heer M. P. Castle, vice-president van de Philatelic Society te Londen, welke in deze betrekking den heer Tapling opvolgde, is een der meest ijverigste verzamelaars, die bekend zijn. In 1877 was zijn verzameling zoo groot geworden, dat hij deze verkocht op Australië na. Nu begon hij met ijver uitsluitend de postzegels van Australië bijeen te brengen, tot hij deze in 1894 voor f 120000 aan de Londensche firma Stanley Gibbons Co. Ltd. verkocht. Dit was ten dien tijde het hoogste bedrag, dat tot dusverre voor een verzameling postzegels besteed was. Vervolgens lag hij een speciaal-verzameling aan van Europeesche zegels, welke in *zeven-en-zestig albums* werd ondergebracht, die hij in 1900 voor £ 30000 of f 360000 verkocht. Thans is hij teruggekeerd tot zijn geliefde Australische zegels.

De Hertog van Crawford en Balcarres is een verzamelaar van de laatste jaren, maar heeft reeds een zeer prachtige collectie in zijn bezit, die op een uitgebreiden en historischen grondslag gevestigd is. In hoofdzaak bepaalt hij zich tot de postzegels van Groot Brittanje en Koloniën, de Vereenigde Staten en de Staten van het oude Italië. Ook is hij een lid van den raad van de Philatelic Society te Londen, en bezoekt

hij, wanneer hij in Engeland is, geregeld de vergaderingen dezer vereeniging. De Hertog van Crawford is tevens, evenals de heer Taplig was, een ijverig verzamelaar van philatelistische litteratuur en geabonneerd op alle philatelistische tijdschriften, die bestaan. Ook koopt hij alle nieuw verschijnende werken op philatelistisch gebied.

De heer Paul Mirabaud, de bekende Parijsche bankier, heeft na den heer la Renatière de mooiste verzameling in Frankrijk. Op de laatst gehouden philatelistische tentoonstelling te Parijs, was zijn collectie Zwitserland tentoongesteld. Dit is echter slechts een klein gedeelte van zijn prachtige verzameling. Dan volgen nog in Italië de collecties van Prins Doria Pamphilj; in Amerika, die van Ayer, Banger, Maine, Paul; in Duitschland die van Martin Schroeder.

In Nederland zijn helaas geen collecties, die in de verste verte bij bovengenoemde vergeleken kunnen worden.

EENIGE VERVALSCHINGEN.

Moldavië — Waldacheije.

1858, 81 parale, rose.

ECHT.

VALSCH.

Griekenland.

1861, 1 lepton, donkerbruin.

ECHT.

VALSCH.

Dominikaansche Republiek.

1879, 1 real, rose.

ECHT.

VALSCH.

Hawaiï.

1855, 2 cents, rose.

ECHT.

VALSCH.

Toscane.

1851-52, 1 soldo, geel.

ECHT.

VERVALSCHINGEN.

Spanje.

1873, $\frac{1}{2}$ real, rose.
Don Carlos.

ECHT.

VALSCH.

Columbia.

1863, 100 blauw.

ECHT.

VALSCH.

V A R I A.

Hieronder hopen wij onzen lezers een zoo trouw mogelijk saamgestelde lijst te geven van de diverse soorten zegels, die alhoewel veel voorkomende, en ook dikwijls voor post-doeleinden gebruikt, toch feitelijk geen postzegels zijn.

Porto-, dienst-, aangeteekende briefzegels en dergelijke blijven hier natuurlijk buiten beschouwing.

Antioquia. De postzegels met inschrift „Retardo” zijn zegels, die op brieven worden geplakt, die te laat voor bezorging ontvangen zijn en zoodoende nog tijdige aflevering verzekeren.

Argentina. Bij gebrek aan postzegels werden in 1889 twee telegraafzegels, van 10 cts. rose, en 40 cts. blauw, voor postzegels geldig verklaard.

In 1896, tijdens den Spaansch-Amerikaanschen oorlog, werd door de Spaansche kolonie te Buenos Aires een vrijwillig-oorlogbelastingzegel uitgegeven à 5 centavos. De opbrengst hiervan diende als bijdragen in de oorlogskosten van Spanje.

Beieren. De bekende zwarte zegeltjes met inschrift „Commission für Retourbriefe” en een plaatsnaam, zijn sluit-etiquetten van de post-commissie, die onbestelbare brieven opent, om het adres van den afzender te weten te komen, om hem den onbestelbaren brief te kunnen retourneren.

België. Als zegels voor Expressbestellingen werden in België een tijdlang zeshoekige telegraafzegels uitgegeven, die men nog al eens in verzamelingen ontmoet.

Bolivia. In 1870, 1884—1893 werden hier plakzegels als postzegels gebruikt. Ze zijn daaraan te herkennen, dat ze als tekening een vrouwenfiguur, zinnebeeld der Gerechtigheid, dragen.

Bosnië. Ook hier werden in 1879 stempelzegels als postzegels gebruikt. Exemplaren op geheelen brief, met stempels van plaats van herkomst en plaats van bestemming zijn bekend.

Britsch Beetsjoeanaland. In 1887 werden ook hier een geheele serie plakzegels, inschrift: „postage and revenue” als postzegels uitgegeven.

Britsch Guyana. Dit land overdrukte in 1889 een elftal stempelzegels met andere waarden en verklaarde toen deze zegels geldig voor vrijmaken van briefporto.

Britsch Indië voorzag in 1866 een plakzegel van 6 pence violet met den opdruk „Postage”, waarmede bedoeld zegel in een postzegel veranderd was.

Britsch Zuid Afrika veranderde in 1893 een wisselzegel van 1 penny, door opdruk „Internal Postage” in een postzegel.

Bulgarije. De zegels van het Macedonische Comité, die hier verschenen, alsmede die voor het op te richten standbeeld voor Czaar Alexander, hebben geen philatelistische waarde.

Chili. Dit land gebruikte in 1880, 1891 en 1901 zijn plakzegels voor postzegels en in 1891 deden bovendien vier telegraafzegels, à 2, 10 en 20 centavos

en 1 peso, dienst als postzegels. De zegels, in 1897 uitgegeven, met inschrift „Avis de Paiement”, dienen tot frankeering der briefjes, waarmede den afzender van postwissels bericht wordt, dat hun postwissel is uitbetaald.

De zegels met inschrift „Cierro Oficial” dienen om ambtshalve opengemaakte brieven weder te sluiten.

Costa Rica. Ook dit land gebruikte in 1884 plakzegels, à 1 en 2 centavos, als postzegels.

Duitschland. In 1903 verschenen hier postzegels, in kleur overeenkomende met de gewone frankeerzegels, doch met inschrift „Frei durch Ablösung no. 21”. Dit zijn dienstzegels.

Ecuador. In 1887 tot 1892 gebruikte men hier de wisselzegels, lang-smal formaat, met de jaartallen 1884—85, 1886—87, 1887—88 en 1888—90 voor postzegels. In 1892—93 gebruikte men de wisselzegels der jaren 1893—94 en 1894—95. Verder deden in 1893 en 1894 telegraafzegels als postzegels dienst. In 1903 waren het weer wisselzegels die het ontgelden moesten, en overdrukte men de zegels à 20c. blauw en 25c. bruin-oranje, met den opdruk „CORREOS — UN CENTAVO”.

Egypte. De veelvuldig voorkomende ronde zegels van dit land werden gebruikt, in den tijd dat het tegenwoordig dienstzegel, dat in 1889 verscheen, nog niet uitgevonden was. Ze dienden voor de frankeering der poststukken, tusschen de postkantoren onderling. Ze werden allen voorzien van den naam der plaats, waar het postkantoor gevestigd was dat ze gebruikte. Moens noemt in zijn catalogus 529 verschillende soorten.

Fernando Po. In deze kleine Spaansche kolonie, waar de speculatiezucht zoo welig tiert, werden in 1896 en in 1899 plakzegels als postzegels uitgegeven.

Frankrijk. In dit land werden in 1886 krantenbelastingzegels à 2c. blauw, 2c. rose, 2c. violet, 5c. lila, 5c. blauw en 5c. rose, als postzegels in gebruik gesteld; ze zijn tamelijk zeldzaam.

Ook de ballonzegels, postzegels der uitgaven 1867—71, met afstempeling van 17 Sept. 1870 tot 1 Febr. 1871, zijn zeer zeldzaam. Deze werden tijdens het beleg uitgegeven.

Grenada. In 1883, 1885 en 1886 werden wisselzegels door een opdruk „Postage” in postzegels gemetamorfoseerd.

Groot-Brittanje. Zes soorten wisselzegels à 1 penny lila, met opschrift „Draft”, „Receipt”, „Demand or Receipt” en „Inland Revenue”, werden in 1881, zonder van een opdruk te zijn voorzien, voor postdoeleinden geldig verklaard.

Guatemala. De plakzegels, die dit land voor postzegels geldig verklaarde, zijn alle voorzien van een opdruk, en leveren dus voor den beginnenden verzamelaar geen bijzondere moeilijkheden bij het rangschikken op.

Honduras. 1898 bracht zes verschillende plakzegels, zonder opdruk, als postzegels in gebruik.

Hongkong. In 1894 en 1896—97 werden hier plakzegels als postzegels gebruikt, zonder van een opdruk voorzien te zijn.

Italië. In 1878 werden de dienstpostzegels „Franco bollo di stato”, door een opdruk in 2c. courantenzegels veranderd. Hetzelfde gebeurde in 1891 met de plakzegels.

In 1896 verscheen weder een zegel van 20 cti, voorstellende de kroonprins en zijn gemalin. Dit zegel moest uitgegeven worden op den dag van hun huwelijk. Daar het zegel echter niet op tijd gereed was is het nooit in gebruik gesteld.

Japan. De zegels in langwerpige formaat, met inschrift „Officially sealed” zijn weder sluit-etiketten.

Kaap de Goede Hoop. De „Mafeking besieged”-zegels, overgedrukt op de Kaapsche of Beetsjoeanalandsche zegels, of die met portret van Baden-Powell, of een fietsrijder, alle uitgaven die tijdens den boerenoorlog verschenen, zijn producten van twijfelachtigen oorsprong. Ditzelfde geldt voor de Vrijburg-uitgaven.

Lourenzo Marques. Met opdruk „Correio de Lourenzo Marques” hier vier plakzegels in postzegels veranderd. Het waren de 5 op 10 reis, 25 op 10 reis, 50 op 30 reis en 50 op 800 reis, kleur van alle ex. groen en geel.

Macao. Deze Portugeesche kolonie veranderde, door een opdruk „Correio” in 1887, drie wisselzegels van 5, 10 en 40 reis in postzegels.

Madagascar. In 1884—86 werden door den Britschen Consul op Madagascar zegeltjes uitgegeven, die dienden om aan te toonen, dat er porto voor de brieven, waarop ze geplakt waren, betaald was. De brieven met deze zegels voorzien werden van Madagascar naar Natal vervoerd en aldaar door gewone postzegels vervangen. Deze consul-zegels zijn reeds zeer zeldzaam en hoog in prijs.

Mexico. Tijdens de revolutie in 1867—68, werden door de republikeinsche partij zegels uitgegeven voor Campeche, Chalco, Chiapas, Chihuahua, Cuernavaca, Guadelajara, Morella, Oaxaca, Queretaro, Veracruz, Zacatecas. In hoeverre men hier met werkelijk voor postdoeleinden gediend hebbende zegels of met speculatieproducten te doen heeft, is nog niet uitgemaakt.

De zegels met inschrift „Cerrado y Sellado” zijn ambtelijke sluitzegels.

Nederland. De postbewijszegels van ons land zijn contrôlezegels voor het gestorte bedrag, vermeld op het postbewijs, waarop ze geplakt werden. In 1900 zijn ze ingetrokken.

Nieuwe Hebriden. De zegels van deze eilandengroep zijn als privaatpostzegels te beschouwen, aangezien ze door een stoomvaartmaatschappij zijn uitgegeven.

Nieuw Kaledonië. De zoogenaamde soldatenzegels, met inschrift: „Nve. Calédonie, Correspondance Militaire” zijn speculatieproducten en van elke verzamelwaarde ontbloomt.

Nieuw Zeeland. Een geheele reeks wisselzegels, veel te lang om hier opgenoemd te worden, werden van af 1861 tot en met 1876, als postzegels gebruikt.

De postzegels met inschrift „Live Insurance Company”, „State Security” zijn postzegels, die dienen ter frankering van brieven van de Rijksverzekerings-Bank.

Nieuw Zuid Wales. In 1885 werden de wisselzegels, à 5 en 10 shill. en 1 pond, door opdruk „Postage” in postzegels herschapen. De weldadigheidszegels à 1 penny en $2\frac{1}{2}$ pence waren geldig voor postgebruik en voor 1 p. + 1 shill., of $2\frac{1}{2}$ p. + $2\frac{1}{2}$ shill. toeslag aan de postkantoren verkrijgbaar.

Nicaragua. De langwerpige zegels in blauwe kleur, met opschrift „Cierro Oficial” zijn ambtelijke sluit-etiketten.

Oranje Vrijstaat. In 1897—98 werd een geheele serie wisselzegels, zonder overdruk, voor postdoeleinden geldig verklaard. Deze zegels zijn thans zeer duur.

Paraguay. Ook hier werden telegraaf- en wisselzegels door overdruk in postzegels veranderd, die alle aan den opdruk kenbaar zijn.

Peru. Ook hier gebruikte men herhaaldelijk fiskale-zegels voor postdoeleinden.

Philippijnsche Eilanden. Zie hierboven, daar echter deze zegels, zoowel van Peru als van de Philippijnen zeer weinig voorkomen en een beschrijving ervan ons te ver zou voeren, moeten we naar den een of anderen catalogus of handboek verwijzen.

In 1898 gaf de regeering, aan wier hoofd zich Aguinaldo gesteld had, een aantal zegels uit met inschrift „Gobierno Revolucionario—Filipinas”. Deze zegels zijn in gebruikten toestand zeer zeldzaam.

Portugal. Het comité van het „Roode Kruis” gaf in 1894 een weldadigheidszegel uit, voorstellende een rood kruis op witten grond met inschrift „Porto-franco”, kleur: zwart-rood. Voor eenige dubbeltjes kan men het machtig worden.

Queensland gaf in 1882 vijf verschillende plakzegels à 2, 2½, 5 en 10 shill en 1 pond, zonder ze te overdrukken, als postzegels uit. In 1900 werd ditzelfde middeltje nogeens toegepast. Ook hier verschenen weldadigheidszegels als boven bij Nieuw Zuid Wales beschreven, die à 1 en 2 pence, met respectievelijk 1 en 2 shill. toeslag, verkrijgbaar waren.

Sint Lucia. In 1883—1884 werden hier een aantal wisselzegels als postzegels gebruikt. De waarde van deze stukken is niet gering, daar ze zeer weinig in postalisch gestempelden toestand voorkomen.

Sint Pierre et Miquelon. Postzegels der Fransche koloniën met de letters „S. P. M.” waren voor het gebruik op deze eilanden bestemd.

Sint Thomas, La Guaira & Puerto Cabello. Deze, in veel albums en catalogi nog opgenomen zegels, zijn een soort privaatpostzegels, uitgegeven door een stoomboot-maatschappij, tusschen deze plaatsen.

Sint Vincent. Postzegels door een opdruk „Revenue” in wisselzegels veranderd, hebben later weder als gewone postzegels dienst gedaan en komen betrekkelijk veelvuldig voor.

Sierra Leone. Gedurende 1898 werden, bij wijze van nooduitgifte, de plakzegels van een opdruk „POSTAGE AND REVENUE” voorzien, en zoodoende voor postdoel-einden geldig verklaard.

Spanje. De Don Carloszegels, die in 1874—75 in 't Noorden van Spanje hebben gecirculeerd, zijn slechts van twijfelachtige waarde voor verzamelaars, aangezien zij slechts dienden voor de frankeering der correspondentie van de Carlisten onderling, en in 't buitenland niet als frankeerzegels erkend werden.

Verder verschenen er in dit land, met zijn talrijke revoluties en oorlogen, in de jaren 1874, 1878 en 1898, oorlogsbelastingzegels, met inschrift „Impuesto de Guerra”. Op iederen brief moest naast 't gewone porto nog een belastingzegel van 5 centimos geplaatst worden.

Verder werden de volgende burgerlijke zegels als postzegels gebruikt, alles met inschrift

„Timbre Movil”	1882,	10	cent	rood,	wapen.	
„	„	1883,	10	„	blauw,	} Met het portret van Alfons II, zoo- als het op de post- zegels van 1882 is afgebeeld.
„	„	1884,	10	„	lila,	
„	„	1885,	10	„	groen,	
„	„	1886,	10	„	blauw,	
„	„	1887,	10	„	bruin,	
„	„	1888,	10	„	blauw,	
„	„	1889,	10	„	bruin.	

Ook heeft men in Spanje postzegels voor de leden van den Cortés, onze Tweede Kamer. In 1895 deed als zoodanig dienst, een postzegel van Alfons XIII, van 15 cts., doch in gele kleur, inplaats van bruin. In 1896—98 werd dit zegel vervangen door speciale zegels met inschrift: „Congreso de los Di-

putados", zonder waarde-aangave, in roode en blauwe kleur.

Het dikwijls voorkomende zwarte zegel, met inschrift: „CORREOS” en „DEVOLUCION DE CORRESPONDENCIA SOBRIANTE” in een cirkel, om het wapen, zijn ambtelijke sluit-etiketten.

Zegels met inschrift: „Viva Patria”, „Viva España” en dergelijke opschriften zijn etiketten, die door verscheidene comité's werden uitgegeven gedurende den Spaansch-Amerikaanschen oorlog en bedoelen een vrijwillige bijdrage in de oorlogskosten. Deze zegels plakte men naast de gewone frankeerzegels op brieven.

„Ejército”, „Melilla” en nog eenige dergelijke inschriften, dragen de zegels, die als speculatie-producten, tijdens de Spaansche veldtocht in Noord-Afrika, te Barcelona opdoken. Als curiosa kan men ze bewaren, als postzegels zijn ze waardeloos.

Tasmania. In 1882—83 en later werden hier plakzegels als postzegels gebruikt.

Thurn en Taxis. Ook hier hebben ronde etiketten als ambtelijke sluitzegels dienst gedaan. Inschrift: „Commission für Retourbriefe.”

Tobago. Dit aan Engeland behoorende eiland, gaf in 1897 een aantal plakzegels als postzegels uit. Het was de editie van 1883, met watermerk C. A. en kroon.

Transvaal. De opdrukken V. R. I. en E. R. I. hebben wij reeds vroeger genoemd, toch is hier nog een plakzegel te vermelden, dat in 1895, met opdruk postzegel, als zoodanig in gebruik werd gesteld. Het is de 6 perce rose met groenen opdruk „POSTZEGEL”. Verder verschenen gedurende den Transvaalsch-Engelschen oorlog een serie zegels in Pietersburg; een in Lijdenburg; een in Rustenburg en een in

Wolmaransstad. Deze zegels hebben o. i. slechts waarde voor meer gevorderde verzamelaars.

Tunis. De postzegels van Tunis, die men aantreft met een groote T, met gaatjes over het geheele zegel geporfereerd, zijn portzegels. T is een afkorting van „Taxe” (porto.)

Turkije. Tijdens den Grieksch-Turkschen oorlog verscheen er voor Thessalië een speciale serie zegels, bevattende de volgende vijf waarden: 10 paras, groen, 20 paras, rose, 1 piaster, blauw, 2 piasters, okergeel, en 5 piasters, lila; zegels met den opdruk „Local” zijn zooals het woord aanduidt lokale zegels. Die met inschrift „Kustendje en Czernowoda local post”, evenzeer.

Venezuela. „Escuelas” op deze zegels beduidt letterlijk „Scholen”. Oorspronkelijk dienden deze zegels ook als extra belastingzegels voor den bouw van scholen, later werden zij echter veel voor postdoeleinden gebruikt, reden waarom men ze in de meeste albums ziet opgenomen. De opdruk „Ressellada”, die men nu op de zegels van 1899 aantreft, beteekent herzegeld of weder geldig verklaard.

Ver. Staten. Zegels met inschrift „Officialy sealed” zijn sluit-etiketten der posterijen.

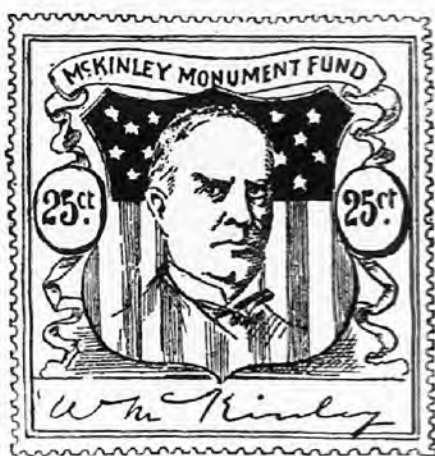
„Mac-Kinley”-gedenkzegels verschenen na den dood van dezen president. Men wilde uit de opbrengst dezer zegels, voor den zoo jammerlijk vermoorden president, een standbeeld bouwen.

Victoria. Evenals in Queensland en Nieuw Zuid Wales, gaf men hier in het jaar 1897 twee weldadigheidszegels uit. Het zegel à 1 penny, blauw, was verkrijgbaar voor 1 shill. en 1 p., dat van 2½ pence, roodbruin, voor 2½ shill. en 2½ pence.

In 1902 verscheen daarenboven een serie vrijwillige oorlogsbelastingzegels, teneinde uit de opbrengst daar-

van het moederland in de oorlogskosten te steunen, gedurende den oorlog met Transvaal. Het is weer de oude geschiedenis, 1 penny en 1 shill. toeslag, kleur olijfbroen en 2 pence en 2 shill. toeslag, kleur blauwgroen.

Voorts deed een aantal van niet minder dan 55 verschillende wisselzegels, met inschrift „Stamp Duty” of „Stamp Statute” als postzegels dienst. De waarde,

d. w. de prijs waarvoor zij aan de registratiekantoren verkrijgbaar waren, varieert van 1 penny tot 100 pond.

Wenden. (Lijfland). De van dit land voortkomende zegels zijn op één lijn te stellen met de Russische Rural-postzegels of Semstozegels.

West Australië. Ook dit land nam in 1894 zijn toevlucht tot het gebruiken van plakzegels als postzegels. Er verschenen 8 verschillende waarden, alle in lilakleur, en varierende van 1 penny tot 5 shillings.

Wurtemberg. De zegels met inschrift: „Commission für Retourbriefe” of die met „Amtlich Eröffnet durch die K. W. Postdirection”, zijn ambtelijke sluitzegels.

Zanzibar. Van 1894—1897 werden hier de gewone courseerende zegels van Frankrijk overdrukt met de corresponderende waarde in annas, zonder toevoeging van het woord „Zanzibar”, dat eerst op de uitgaven van 1897—98 verscheen.

**Data waarop in de verschillende landen het eerst
postzegels verschenen.**

Groot Brittanje, 6 Mei 1840	Wurtemberg, 15 Oct. 1851
Zürich (kanton), 1 Maart 1843	Brunswijk, 1 Jan. 1852
Brazilië, 1 Juli 1843	Kerkelijke Staat, 1 Jan. 1852
Genève (kanton), 30 Sept. 1843	Nederland, 1 Jan. 1852
Basel (kanton), 1 Juli 1845	Réunion, 1 Jan. 1852
Trinidad (Mc. Leod stamps), 16 April 1847	Thurn & Taxis, 1 Jan. 1852
Ver. Stat. v. N.-Amerika, 1 Juli 1847	Oldenburg, 5 Jan. 1852
Mauritius, October 1847	Barbados, 17 April 1852
Frankrijk, 1 Januari 1849	Parma, 1 Juni 1852
België, 1 Juni 1849	Modena, 4 Sept. 1852
Beieren, 1 Nov. 1849	Luxemburg, 15 Sept. 1852
Spanje, 1 Jan. 1850	Chili, 20 Oct. 1852
Nieuw Zuid Wales, 1 Jan. 1850	Kaap de Goede Hoop, 3 Jan. 1853
Victoria, 1 Jan. 1850	Portugal, 1 Juli 1853
Zwitserland, 5 April 1850	Tasmanië, 1 Nov. 1853
Oostenrijk, 1 Juni 1850	Philipp. Eil., 1 Feb. 1854
Lombardije-Venetië, 1 Juni 1850	Britsch Indië, Mei 1854
Britsch Guyana, 1 Juli 1850	Noorwegen, 29 Sept. 1854
Saksen, 1 Juli 1850	West Australië, einde 1854
Pruisen, 15 Nov. 1850	Ceylon, einde 1854
Sleeswijk-Holstein, 15 Nov. 1850	Spaansch W. Indië, 1 Jan. 1855
Hannover, 1 Dec. 1850	Zuid Australië, 1 Jan. 1855
Scinde, 1 Dec. 1850	Bremen, 10 April 1855
Sardinië, 1 Jan. 1851	Zweden, 1 Juli 1855
Denemarken, 1 April 1851	Nieuw Zeeland, 13 Juli 1855
Toscane, 1 April 1851	Deensch W. Indië, 1 Nov. 1855
Trinidad (Br. kolonie), 11 April 1851	Finland, 12 Feb. 1856
Canada, 21 April 1851	Corrientes, 29 Feb. 1856
Baden, 1 Mei 1851	Mecklenb Schwerin, 1 Juli 1856
Nieuw Brunswijk, 6 Sept. 1851	Mexico, 15 Juli 1856
Nieuw Schotland, 1 Sept. 1851	Uruguay, October 1856
Hawaiï, 1 Oct. 1851	Sint Helena, October 1856
	Nieuw Foundland, Jan. 1857
	Natal, 1 Juni 1857

Peru, 1 Dec. 1857
 Rusland, 10 Dec. 1857
 Napels, 1 Jan. 1858
 Nieuw Caledonië, 1 Jan. 1858
 Buenos Aires, 29 April 1858
 Argentinië, 1 Mei 1858
 Moldavië, 15 Juli 1858
 Cordoba, einde 1858
 Hamburg, 1 Jan. 1859
 Lübeck, 1 Jan. 1859
 Sicilië, 1 Jan. 1859
 Venezuela, 1 Jan. 1859
 Nieuw Grenada, 1 Mei 1859
 Jonische Eil., 15 Mei 1859
 Bahamas, 10 Juni 1859
 Fransche Koloniën. 1 Juli 1859
 Romagna, 18 Sept. 1859
 Polen, 1 Jan. 1860
 Jamaica, 23 Nov. 1860
 Queensland, 1 Nov. 1860
 Malta, 1 Dec. 1860
 Sint Lucia, 15 Dec. 1860
 Prins Edward Eil., 1 Jan. 1861
 Napol. Prov. v. Italië, 1 Apr. 1861
 Sint Vincent, Mei 1861
 Grenada (Br. Kol.), 1 Juni 1861
 Griekenland, 13 Oct. 1861
 Bergerdorf, 1 Nov. 1861
 Liberia, 1 Nov. 1861
 Columbia en Van Couver,
 1 Nov. 1861
 Geconf. Stat. v. Amerika,
 1 Nov. 1861
 Nevis, 1 Nov. 1861
 Siera Leona, 1 Nov. 1861
 Italië, 1 Maart 1862
 Rumenië, 25 Juni 1862
 Hongkong, Oct. 1862
 Nicaragua, 2 Dec. 1862
 Costa Rica, 2 Dec. 1862
 Antigua, 2 Dec. 1862
 Lijfland, 2 Dec. 1862
 Cuernavaca, 2 Dec. 1862
 Turkije, 1 Jan. 1863
 Bolivar, Febr. 1863
 Russ. Levant, Jan. 1864
 Holstein en Lauenburg, 1 Maart
 1864
 Sleswijk, 15 Maart 1864
 Nederl.-Indië, 1 April 1864

Mecklb. Strelitz, Oct. 1864
 Soruth, Oct. 1864
 Ecuador, 1 Jan. 1865
 Bermuda Eil. 13 Sept. 1865
 Jummoo, Sept. 1865
 Kaschmir, Sept. 1865
 Shanghai, Oct. 1865
 Brit. Columbia, 1 Nov. 1865
 Egypte, 1 Jan. 1866
 Brit. Honduras, 1 Jan. 1866
 Honduras (Republiek), 1 Jan. 1866
 Servië, 1 Oct. 1866
 Nevis, Dec. 1866
 Gambia, Dec. 1866
 Haiderabad (Deccan), Dec. 1866
 Helgoland, 1 Jan. 1867
 Turks Eil., 4 April 1867
 Cueretaro, 15 Mei 1867
 Oostenr. Levant, 1 Juni 1867
 Bolivia, 1 Juli 1867
 Straits Settlements, Sept. 1867
 Guadelajara, Sept. 1867
 Chiapas, Sept. 1867
 Monterey, Sept. 1867
 Campêche, Sept. 1867
 Morella, Sept. 1867
 Ooxaca, Sept. 1867
 Zacatecas, Sept. 1867
 Salvador, Sept. 1867
 Azorische Eil., 1 Jan. 1868
 Noord-Duitsche Bond, 1 Jan. 1868
 Madera, 1 Jan. 1868
 Oranje Vrijstaat 1 Jan. 1868
 Canada (Dominion), Maart 1868
 Fernando Po, 1 Juli 1868
 Antioquia, 1 Juli 1868
 Perzië, 1 Juli 1868
 Sarawak, 1 Mei 1869
 Transvaal, Sept. 1869
 St. Thomas en Principe. 14 Dec.
 1869
 St. Christopher, 1 April 1870
 Angola, 1 Juli 1870
 Cundinanamarca, Juli 1870
 Paraguay, 1 Aug. 1870
 Elsass Lotharingen, 6 Sept. 1870
 Afghanistan, 6 Sept. 1870
 Tolima, 6 Sept. 1870
 Guatemala, Januari 1871
 Japan, April 1871

- Hongarije, 1 Mei 1871
 Portugeesch Indië, 1 Sept. 1871
 Duitschland (Keizerrijk), 15 Dec. 1871
 Fiji Eil., einde 1871
 IJsland, 1 Jan. 1873
 Curaçao, 1 Juni 1873
 Puerto Rico, 1 Juni 1873
 Suriname, 1 Oct. 1873
 Italiaansche Levant, 1 Jan. 1874
 Dominica, 4 Mei 1874
 Montenegro, Mei 1874
 Griqualand, einde 1874
 Lagos, einde 1874
 Goudkust, einde 1874
 Jhind, einde 1874
 Montserrat, Sept. 1876
 Kaap Verd, 1 Jan. 1877
 Cuba, 1 Jan. 1877
 Mozambique, 1 Maart 1877
 Nowanuggar, 1 Juli 1877
 Samoa, 1 Juli 1877
 San Marino, 1 Aug. 1877
 Alwar, 1 Aug. 1877
 Bhopol, 1 Aug. 1877
 Faridkote, 1 Aug. 1877
 Jummo-Kashmir, Juni 1878
 Falkland Eil., 19 Juni 1878
 China (Havens), Aug. 1878
 Panama, Jan. 1879
 Sirmoor, Jan. 1879
 Bulgarije, 1 Mei 1879
 Labuan, 1 Mei 1879
 Bosnië, Juli 1879
 Tobago, 1 Aug. 1879
 Bhore, 1 Aug. 1879
 Cyprus, April 1880
 Rajpipla, 1 Juni 1880
 Bikanir, 1 Juni 1880
 Perak, 1 Juni 1880
 Sungei-Ujong, 1 Juni 1880
 Oost Rumelië, 19 Jan. 1881
 Portug. Guinea, 19 Jan. 1881
 Haïti, Juli 1881
 Nepal, einde 1881
 Tahiti, einde 1882
 Bangkok, einde 1882
 Selangor, einde 1882
 Noord-Borneo, Mei 1883
 Siam, 16 Juli 1883
 Timor, 16 Juli 1883
 Stellaland, Jan. 1884
 Guadeloupe, 1 Maart 1884
 Madagascar, 1 Maart 1884
 Macao, 1 Maart 1884
 Duitse Levant, 1 April 1884
 Santander, Juni 1884
 Puttiala, 1 October 1884
 Korea, 1 Nov. 1884
 Pouch, einde 1884
 St. Pierre, A Miquelon 6 Jan. 1885
 Britsche Levant, 1 April 1885
 Monaco, 1 Juli 1885
 Nabha, 1 Juli 1885
 Gwalior, 1 Juli 1885
 Johore, 1 Juli 1885
 Fransche Levant, 16 Aug. 1885
 Zuid-Bulgarije, 22 Sept. 1885
 Guanacaste, Nov. 1885
 Gibraltar, 1 Jan. 1886
 Br. Beetsjoeanaland, 1 Jan. 1886
 Holkar, 1 Jan. 1886
 Nieuwe Republiek, 1 Jan. 1886
 Cochinchina, 16 Mei 1886
 Martinique, Juli 1886
 Gabun, 1 Aug. 1886
 Chamba, Aug. 1886
 Tonga Eil., 1 Sept. 1886
 Fr. Guyana, Dec. 1886
 Séné gambië, 8 April 1887
 Jhalawar, Juli 1887
 Annam & Tonkin, 21 Jan. 1888
 Zululand, 21 Jan. 1888
 Tunis, 1 Juli 1888
 Br. Protect., 28 Juli 1888
 Wadwhan, einde 1888
 Travancore, einde 1888
 Indo-China, 8 Jan. 1889
 Nossi-Bé, 4 Junni 1889
 Swazieland, 18 Oct. 1889
 Pahang, einde 1889
 Suaheliland, 1889
 Diégo Suarez, 25 Jan. 1890
 Bamra, Jan. 1890
 Seychelles, 5 April 1890
 Br. Zuid-Afrika, Juli 1890
 Leeward Eil., 31 Oct. 1890
 Br. Oost-Afrika, einde 1890
 Nandgoan, 1 Jan. 1891
 Negri Sembilan, Juli 1891

- Marocco, Jan. 1892
 Obock, Jan. 1892
 Bénin, 16 Aug. 1892
 Ivoorkust, einde 1892
 Fr. Guinéa, einde 1892
 Fr. Indië, einde 1892
 Mayotte, einde 1892
 Fr. Océanie, einde 1892
 Anjouan, einde 1892
 Cochin, einde 1892
 Cook Eil., einde 1892
 Angra, einde 1892
 Funchal, einde 1892
 Horta, einde 1892
 Ponta Delgada, einde 1892
 Cavalle, einde 1892
 Port Lagos, einde 1892
 Vathy, einde 1892
 Eritrea, 1 Feb. 1893
 Duitsch Oost-Afrika, 1 Feb. 1893
 Negerkust, 1 Feb. 1893
 Portug. Kongo, 1 Feb. 1893
 Djibouti, 1 Feb. 1893
 Abessynië, 1 Feb. 1894
 Fr. China, 1 Feb. 1894
 Fr. Sudan, 1 Feb. 1894
 St. Marie de Madagaskar, 1 Feb.
 1894
 Fr. Zanzibar, 1 Feb. 1894
 Bussahir, 1 Feb. 1895
 Lourenzo Marques, 1 Feb. 1895
 Uganda, 1 Feb. 1895
 Zambezia, 1 Feb. 1895
 Bundi, 1 Feb. 1896
 Rum. Levant, 1 Feb. 1896
 Zanzibar, 1 Feb. 1896
 Duitsch China, 1 Feb. 1897
 " N. Guinea, 1 Feb. 1897
 " Z.-W. Afrika, 1 Feb. 1897
 Datia, 1 Feb. 1897
 Dhar, 1 Feb. 1897
 Las Bela, 1 Feb. 1897
 Marshall Eil., 1 Feb. 1897
 Kameroen, 1 Feb. 1897
 Sudan, 1 Feb. 1897
 Togo, 1 Feb. 1897
 Kreta, 1 Feb. 1898
 Br. Marocco, 1 Feb. 1898
 Nyassa, 1 Feb. 1898
 Port. Afrika, 1 Feb. 1898
 Alexandrië, 1 Feb. 1899
 Port Said, 1 Feb. 1899
 Russ. China, 1 Feb. 1899
 Dahomey, 1 Feb. 1899
 Guam, 1 Feb. 1899
 Kishengarh, 1 Feb. 1899
 Mariannen Eil., 1 Feb. 1899
 Duitsch Marocco, 1 Feb. 1899
 Br. China, 1 Feb. 1900
 Jap. China, 1 Feb. 1900
 Kiautsjau, 1 Feb. 1900
 Kaaiman Eil., 1 Feb. 1900
 Kreta (Ital. Kantoor), 1 Feb. 1900
 Malay States, 1 Feb. 1900
 Orcha, 1 Feb. 1900
 Noord-Nigeria, 1 Feb. 1900
 Duitsch Samoa, 1 Feb. 1900
 Br. N. Guinéa, 1 Feb. 1901
 Zuid-Nigeria, 1 Feb. 1901
 Br. Somaliland, 1 Feb. 1902
 Kreta (Fr. kant.), 1 Feb. 1902
 Niuë, 1 Feb. 1902
 Penrhijn, Gil, 1 Feb. 1902
 Boyaca, 1 Feb. 1903
 Inhambane, 1 Feb. 1903
 Kreta (Oost. kant.), 1 Feb. 1903
 Spaansch Marocco, 1 Feb. 1903
 Australian Commonwealth, 1 Feb.
 1903
 Fr. Somalikust, 1 Feb. 1903
 Oranje Rivier Kolonie, 1 Feb. 1903
 Aitutaki, 1 Feb. 1903
 Magdalena, 1 Feb. 1903
 Medelin, 1 Feb. 1903
 Spaansch Guinéa, 1 Feb. 1903
 Eloby, Annobon en Corisco, 1 Feb.
 1903

VADEMECUM.

PRACTISCHE 10 CENTS BIBLIOTHEEK,

onder redactie van J. A. H. JOCKIN.

Tot heden verschenen:

N ^o . 1.	Behandeling van kamerplanten, door Dr. A. J. M. GARJEANNE	prijs 10 cents.
N ^o . 2.	Nederlandsch-Hoogduitsch Handels- woordenboek, door Dr. L. LEVITICUS.	" 10 "
N ^o . 3.	De boekhouding voor den winkelier en kleinhandelaar, door Th. ALESSIE.	" 10 "
N ^o . 4.	Over kanaries en volièrevogels, door R. J. VAN HOOYDONK	" 10 "
N ^o . 5.	Handleiding voor stenografie, door W. A. PALM	" 10 "
N ^o . 6.	Handleiding voor het teekenen en schilderen, door H. M. KRABBÉ	" 10 "
N ^o . 7.	Nederlandsch-Fransch Handelswoor- denboek, door H. L. HEYKOOP.	" 10 "
N ^o . 8.	Handleiding voor het schaakspel, door D. BLEYMANS	" 10 "
N ^o . 9.	Bepalingen over koop en verkoop, door Ph. A. VAN OLST	" 10 "
N ^o . 10.	Onzehonden. Oorsprong, Behandeling, Voeding, Fokkerij, Ziekten, door L. SEEGERs	" 10 "
N ^o . 11.	Hoe kan men het meeste voordeel en genoeg van zijne kippen hebben, door ERICUS.	" 10 "
N ^o . 12.	Handleiding voor postzegelverzame- laars, door J. C. AUF DER HEIDE S. H. D.	" 10 "

Deze nummers zijn alom voorhanden en tegen
inzending van het bedrag verkrijgbaar bij de Uitgevers:

VAN HOLKEMA & WARENDORF te Amsterdam.

De PHOENIX

234, Spuistraat

AMSTERDAM.

Groote Inrichting ter

Complete

Mebilering.

Steeds nieuwe Genres.

Geill. Prijscourant gratis.

FRANCO LEVERING

in alle plaatsen van Nederland.

Specialiteit in Duitse en Oosteur. Axminster Karpotten.

QUIPURES.

Laken en Pluchen Portiees met Lambréquins met Siltwerk in alle Stijlen.

Laken P. garnieur / 19,50, / 22,50, etc.
Pluche " " 24, " " 30, " " etc.

Yele Jfftesten

van eerste familiën.

Nieuwste Gramophone.

Monarch Junior

met ACCUSTIEKE ARM.
met CONCERT SOUNDBOX

Prijs / **62.—.**

Prijscourant en Catalogus franco op aanvraag.

Hoofdkantoor voor NEDERLAND en KOLONIËN:

The Gramophone & Typewriter Ltd.

127 Keizersgracht. AMSTERDAM. Telefoon 3545.

FILIALEN

ROTTERDAM, 6 Gelderschekade. Telefoon 3585.

NIJMEGEN, 33 Hezelstraat. Telefoon 319.

DEN HAAG, „Maison Drouot”, 7 Lange Houtstraat. Telef. 753.

S. BOSMAN, 8 Hoogstraat. Telefoon 2485.

AMSTERDAM

Oldenkott's

PORTORICO

EN VARINAS

TABAK

is de beste.

ALOM VERKRIJGBAAR.

BB à 12 cent per pakje van 100 gram.

S à 14 " " " " 100 "

H à 16 " " " " 100 "

T à 20 " " " " 100 "

Voor fijnere kwaliteiten zie de Prijscourant in elk pakje.

HERM^S. OLDENKOTT & ZONEN,

AMSTERDAM.

GEVESTIGD 1760.

AMSTERDAM 1903.